

UNITAT DIDÀCTICA

estima el
valencià

Balla el valencià

BALLA EL VALENCIÀ

Ei, què passa! Parla valencià.

Ei, què passa! Parla valencià.

Ei, ei, ei, què passa! Parla valencià. Ei, ei, ei, ei. Què passa?

Ei, col·lega, soc de l'Horta Nord i jo parle valencià i jo parle valencià.

Què passa, què passa? Saps que Rosalia... parla valencià?

M'agrada llegir, TikTok, Youtube i fer el gandul.

El valencià parla'l, el valencià canta'l,
el valencià escriu-lo, llig-lo i balla'l, balla'l...

Tu també pots, sense gossara,
jo també puc, *flow* de primera, *flow* de primera.

Arriba la més rapera amb el que tot el món espera,
estos *flows* tant de la terra, mira, soc una bandarra.
Tira carretera si no veus el que lidera,
rap de la Ribera que en valencià té més barra.

Tu també pots, sense gossara,
jo també puc, *flow* de primera, *flow* de primera.
No tingues gossara amb el valencià,
gaudeix mentre el balles i lladra al compàs.

La vaig conèixer en traure el cap i en escoltar-la m'enamori,
com es movien pel paladar les galtes roges del valencià.

La vaig conèixer en traure el cap i en escoltar-la m'enamori,
com es movien pel paladar les galtes roges del valencià.

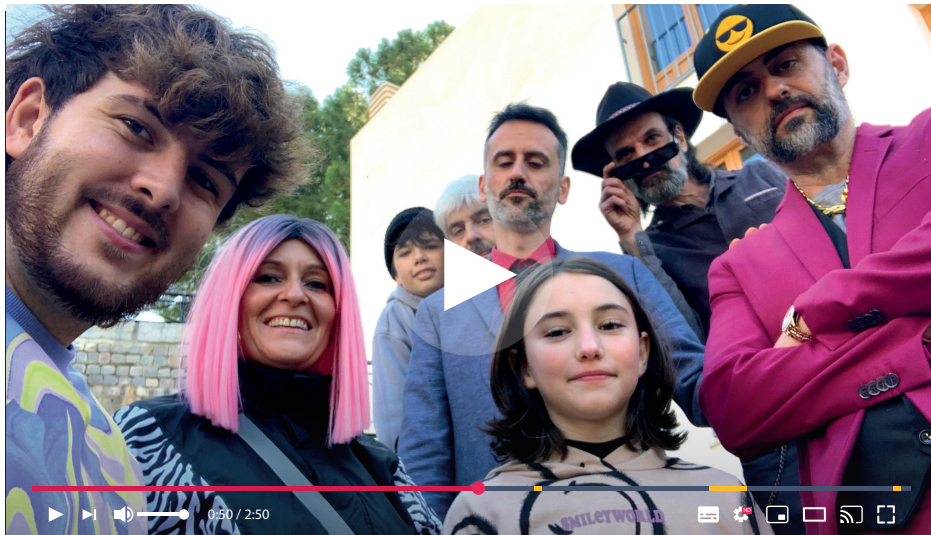
Amb ella llepe tot el que bull en la cassola del *pana* March,
l'arròs al forn i la sal del mar, quan fa xup-xup el *caldo* ja està.
Amb ella llepe tot el que bull en la cassola del *pana* March,
l'arròs al forn i la sal del mar.

Mamà, mamà, saps que Rosalia parla valencià?

Balla el valencià, canta el valencià,
balla el valencià, canta el valencià,
Balla el valencià, canta el valencià, balla el valencià, canta el valencià.
Val valen, val valen, val valen, val valen, val valencià à à.

Parla en valencià si vols dominar la zona
que no hi ha res més humà que voler fer-la ben bona.
Parla-la, germà, germana, de nit i dia,
parla en valencià com també ho fa Rosalia.

<https://www.youtube.com/watch?v=pPSHDGBFiYc>

BALLA EL VALENCIÀ

SUBSCRIU-ME

ESCOLTEM, PARLEM I LLEGIM

— Escolteu la cançó de manera activa. Canteu-la i balleu-la.

— Feu una posada en comú grupal i expresseu oralment què us suggereix la música i què penseu del que diu la lletra.

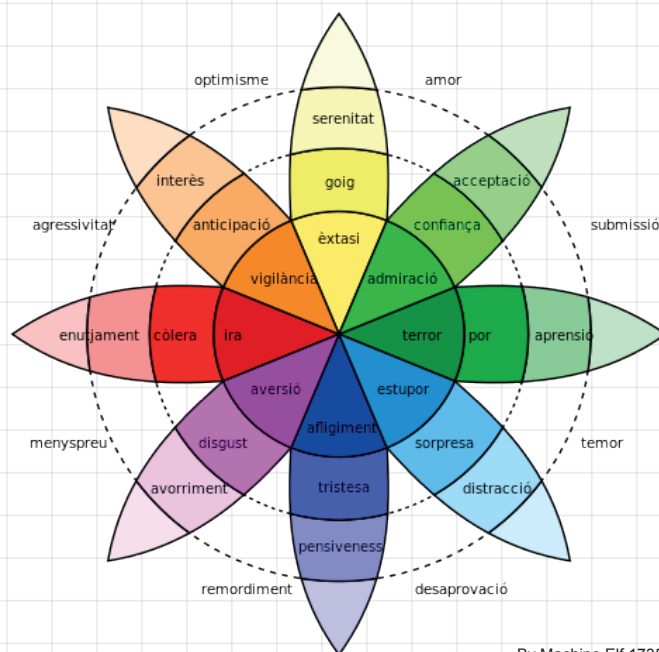
- En quines llengües escoltes cançons?
- Escoltes cançons en anglès? Les saps cantar?
- I en francès?
- I en castellà, quines cançons escoltes?
- Quantes cantants coneixes que canten en valencià?

— Jugueu amb el text:

★ De manera individual o en petits grups llegiu el poema/cançó:

- Amb alegria
- Amb ràbia
- Ploriquejant
- Amb timidesa
- Cantant
- Amb por
- Amb amor

By Machine Elf 1735.
<https://commons.wikimedia.org/w/index.php?curid=113587092>

★★ Versos entonats

- Llegiu els versos de la cançó en silenci, individualment.
 - Organitzeu la classe en tres grups. Cada grup recitarà el poema amb una entonació concreta: "normal" o afirmativa, de forma exclamativa i de forma interrogativa. Per exemple:
 - Grup 1: Ei, col·lega, parla valencià.
 - Grup 2: Ei, col·lega, parla valencià???
 - Grup 3: Ei, col·lega, parla valencià!!!
- I així amb tota la cançó o amb l'estrofa que decidiu.

★★★ El pregó poètic

- Organitzeu la classe en grups de sis, vuit o deu persones i repartiu-vos una estrofa diferent.
 - Llegiu de nou l'estrofa que us correspon.
 - Assageu la lectura en veu alta sense alçar massa la veu.
 - Podeu distribuir-vos els versos a recitar.
 - Jugueu amb la veu i l'entonació, amb les emocions.
- Dividiu el grup en dos (3+3, 4+4 o 5+5) i situeu-vos en parets oposades de l'aula. Imagineu que esteu al balcó de casa -o al de l'ajuntament! Així tots els grups de la classe.
- Comenceu a llegir el poema per ordre, com si estiguéreu parlant d'un balcó a un altre d'enfront del carrer. O fent el pregó d'unes festes!

COMPRENEM, EXPRESSEM I INVESTIGUEM

- Coneixes totes les paraules de la cançó? En cas de dubte, pregunta a la mestra o el mestre o busca-les al diccionari.

-
1. Què vol dir *tindre gossera*?
 - a. Ser una persona intel·ligent.
 - b. Tindre poques ganes de treballar.
 - c. Estar tot el dia fent activitats.
 2. En el vers "La vaig conèixer" quina cosa "vaig conèixer"?
 - a. La llengua, el valencià
 - b. La Rosalia
 - c. L'Horta Nord
 3. Què significa "*traure el cap*" en la cançó?
 - a. Eixir a la finestra.
 - b. Nàixer.
 - c. Eixir a fer un passeig

- En la cançó parlen de "lladrar al compàs": Quina relació creus que hi ha entre lladrar i el compàs?

— Saps qui és Rosalia? Segur que sí. I també sabràs completar el nom d'aquestes cantants que canten en valencià tot escrivint les lletres que hi falten:

Tesa, Carraixet, Noèlia Llorens, Mireia Vives, Maluks, Aitana Ferrer,
Eva Gómez, Marala, Esther, Carme Laguarda

N _ E L _ _
L _ _ R E _ _

T _ _ _

C _ R _ _ I X _ T

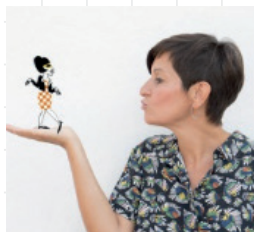
M _ R _ _
V _ _ _

_ _ L _ K _

M _ R _ L _

C _ R _ E
L _ _ _ _ R D _

E _ _
G _ _ E _

E _ _ H _ _

A _ T _ _ A
F _ R _ _ _

— Entre tota la classe, penseu quines cantants -que canten en valencià- coneixeu i apunteu el títol d'una cançó que recordeu. En cas que no us vinguen al cap, feu una recerca per internet. Podeu ajudar-vos amb l'activitat anterior.

Cantant	Títol de la cançó

— Torna a escoltar la cançó, i sense mirar la lletra, completa les paraules que hi falten:

Tu també pots, sense,
jo també puc, *flow* de, *flow* de

No tingues amb el,
gaudeix mentre el i al

No tingues amb el,
..... mentre el balles i al compàs.

Tu també....., sense gossera,
jo puc, *flow* de, *flow* de

No tingues amb el,
gaudeix mentre el i lladra al

No gossera amb el,
gaudeix mentre el i lladra al

— Ara, en parelles, completeu l'estrofa amb les paraules que vulgueu.

Tu també pots, sense,
jo també puc, *flow* de, *flow* de

No tingues amb el valencià,
gaudeix mentre el balles i lladra al

No tingues amb el valencià,
gaudeix mentre el balles i lladra al

Tu també pots, sense,
jo també puc, *flow* de, *flow* de

No tingues amb el valencià,
gaudeix mentre el i lladra al

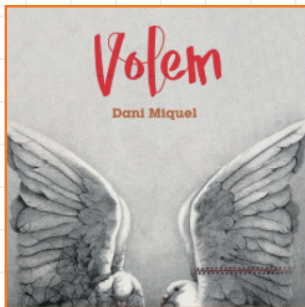
No gossera amb el valencià,
gaudeix mentre el i al

— Llegiu o canteu a la resta de la classe els poemes que us heu inventat.

— Per parelles, inventeu un altre títol per a la cançó i feu-ne un dibuix com si fora la portada d'un disc.

— Després, componeu un mural amb tots els dibuixos de la classe!

— A la cançó hi ha dues paraules que estan escrites en cursiva perquè no formen part del vocabulari de la nostra llengua: "*flow de primera*" i "*pana March*". Segur que les has sentides alguna vegada i que saps què signifiquen. Si no les coneixes, busca-les -però, alerta, que no les trobaràs en un diccionari valencià/català!- o pregunta a altres persones si les han sentides i escriu la paraula valenciana que signifiquen el mateix:

"flow"	
"pana"	

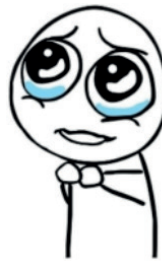
Aquestes dues paraules són *interferències lingüístiques* o *barbarismes*. És a dir, paraules d'altres llengües que passen a ser usades pels parlants d'una comunitat lingüística i, a vegades, suposen la desaparició de la paraula original.

Busqueu exemples d'altres interferències lingüístiques i poseu-hi al costat la paraula pròpia:

Barbarisme	Valencià	Barbarisme	Valencià
*pereza	gossera, peresa	caldo	

— T'animes a crear un mem sobre barbarismes?

— Ara, en parelles, completeu l'estrofa amb les paraules que vulgueu.

parlar	
llegir	
cantar	
ballar	
escriure	
agradar	
lladrar	

— Completa la sèrie:

Tu també pots, sense gossera,
 jo també puc,
 ella també _____
 nosaltres _____
 vosaltres també _____
 ells també _____

— Mira el mapa lingüístic del territori valencià. Fes una llista amb les comarques que parlen majoritàriament valencià que estiguen més a prop d'on vius.

-
-
-
-
-
-
-
-
-
-
-
-
-

Coneixement del valencià

El sap parlar

— I després, reescriu el vers de la cançó: “Ei, col·lega, soc de l’Horta Nord i jo parle valencià”

Ei, col·lega, soc de _____ i jo parle valencià.

El, col·lega, tu ets de _____ i _____.

Ei, col·lega, ella és de _____ i _____.

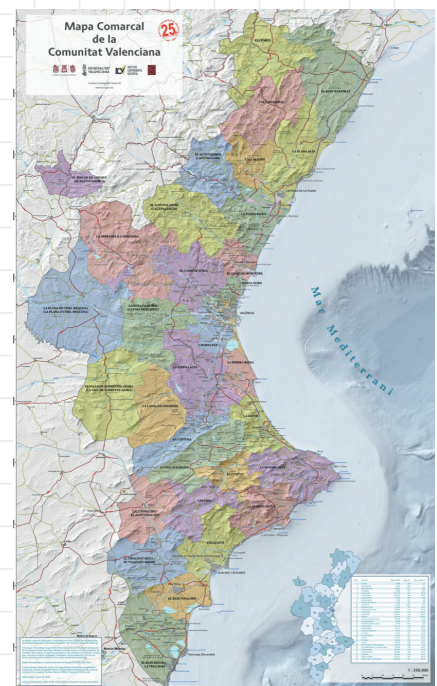
Som de _____ i _____ valencià.

— L’Horta Nord és el nom una de les comarques del País Valencià.

Investiga: busca informació sobre les nostres comarques. Alerta! Des de 2023 algunes comarques han patit variacions: les comarques del nord i l’Horta.

- Què són les comarques?
- Quantes n’hi ha?
- En quina comarca vius?
- Coneixes la comarca de l’Horta?
- L’Horta és una comarca molt poblada dividida en diverses subcomarques. Com es diuen?
- Escriu el nom de tres pobles de l’Horta Nord.
- Quina altra comarca apareix a la cançó?
- Escriu el nom de tres pobles de la teua comarca.

— Digues si són vertaderes (V) o falses (F) les afirmacions següents:

- A la comarca de l'Horta Nord es parla valencià.
- Es diu l'Horta perquè s'hi cultiven cereals i oliveres.
- L'Horta es divideix en tres subcomarques: l'Horta Nord, l'Horta Sud i València ciutat
- L'Horta Nord limita al sud amb la mar Mediterrània
- A l'Horta es cultiven mandarines i taronges, hortalisses i també arròs.
- La capital de la Ribera Baixa és Alacant
- La Ribera es divideix en dues subcomarques: la Ribera Alta i la Ribera Baixa
- Sueca i Alzira són les dues capitals de la Ribera Baixa i la Ribera Alta.

— Troba en la sopa de lletres el nom d'aquestes 10 comarques:

l'Alt Palància
el Camp de Túria
(Alt) Millars
els Ports
l'Alacantí
l'Horta
la Costera
la Safor
la Ribera Alta l'Alcoià

W	C	S	N	A	R	R	E	S	S	L	E
X	E	L	S	P	O	R	T	S	M	G	L
X	I	S	F	F	Y	R	U	T	M	A	J
G	U	R	L	Z	O	A	C	S	C	M	L
P	L	I	Z	F	A	O	O	O	F	A	K
Q	A	A	A	E	M	T	S	G	P	R	W
A	R	S	L	T	J	T	R	L	B	F	P
G	A	W	A	C	E	B	A	O	S	T	O
L	S	T	C	R	O	N	Y	D	H	S	F
S	V	N	A	M	A	I	P	Y	C	L	M
L	A	R	I	B	E	R	A	J	O	Z	F
U	A	L	T	M	I	L	L	A	R	S	U

APROFUNDIM

— Llig aquests versos de la cançó:

“Amb ella llepe tot el que bull en la cassola del *pana* Marc,
l'arròs al forn i la sal del mar, quan fa xup-xup el caldo ja està.

- Els versos fan referència a un poema molt conegut del poeta de Gandia Ausiàs March i juga amb la pronúncia i escriptura del nom.
- Saps qui era Ausiàs March? Investiga'l: qui era, en quina època va viure i a què es dedicava, on vivia...

— Després, llegiu en grup un dels seus poemes més coneguts, *Veles e vents*. Observeu la diferència del llenguatge entre l'original i l'adaptació actualitzada:

Veles e vents han mos desigs complir
Faent camins dubtosos per la mar.
Mestre i ponent contra d'ells veig armar:
Xaloc, llevant, los deuen subvenir,

Veles i vents compliran els meus desigs
Fent camins perillosos per la mar.
Veig armar-se contra ells el Mestral i el Ponent;
El Xaloc i el Llevant, en canvi, els deuen ajudar

Ab llurs amics lo Grec e lo Migjorn,
Fent humil prec a vent Tramuntanal
Que en son bufar los sia parcial
E que tots cinc compliquen mon retorn.

Amb els seus amics, el Gregal i el Migjorn,
Pregant humilment al vent de Tramuntana
Que el siga parcial en el seu bufar
I que tots cinc aconseguixin el meu retorn.

Bullirà el mar com la cassola en forn,
Mudant color e l'estat natural,
E mostrarà voler tota res mal
Que sobre si atur un punt al jorn.

Bullirà el mar com la cassola al forn,
Canviant el seu color i estat naturals,
I mostrarà odiar (voler mal) a tot allò
Que sobre ell s'aturi per un moment.

Grans e pocs peix a recors correran
E cercaran amagatalls secrets:
Fugint al mar on són nodrits e fets,
Per gran remei en terra eixiran.

Els peixos grans i els petits correran a salvar-se
I cercaran amagatalls secrets:
fugint del mar, on han nascut i s'han criat,
saltaran a terra com a gran remei.

(Fragment)

<http://www.xtec.cat/~aribas4/literatura/Ausi%E0s%20March/XLVI-March.htm>

— Observeu algunes diferències i apunteu-les en la graella per a poder comparar els canvis:

mos desigs	els meus desigs

La raó d'aquestes diferències és que totes les llengües evolucionen amb el pas del temps. Significa que estan vives, que les comunitats que les parlen les van adaptant a les seues necessitats comunicatives.

— Sabries dir quina figura retòrica hi ha al vers "Bullirà el mar com la cassola en forn":

- Metàfora
- Personificació
- Comparació

— I al vers "Ab llurs amics lo Grec e lo Migjorn"

- Metàfora
- Personificació
- Comparació

Mestral i ponent són noms de vents. Escriu la resta dels vents que nomena el poema:

Els nostres vents

.....

.....

.....

.....

.....

Si has mirat bé la rosa dels vents, hauràs vist que A. March es va "deixar" un vent. Quin?

.....

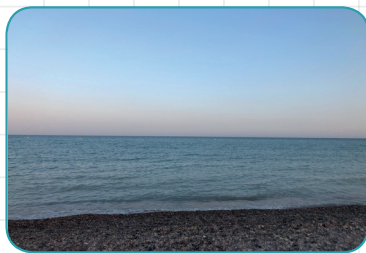

Però tornem al pana March:
A quin o quins versos del poema *Veles e vents* remet la cançó?

"Tot el que bull en la cassola del *pana* March,
l'arròs al forn i la sal del mar, quan fa xup-xup el caldo ja està."

Has vist alguna vegada com bull l'aigua en una cassola per a fer un arròs? Quina de les dues imatges creus que s'hi assembla més?

Has vist alguna vegada com bull l'aigua en una cassola per a fer un arròs? Quina de les Aquesta imatge de la mar agitada que sembla una cassola que bull, també la va utilitzar el grup **La Gossa Sorda** en la cançó *Quina calitja*. La coneixes?

I quina calitja
I quin soliman
Em passaria mil hores mirant-te
Mentre puguen els oceans
Redeu, quina basca
Quina xafogor
(Fragment)

Em passaria mil hores mirant-te..
Bullirà la mar
Com cassola al forn
El temps s'acaba
S'acaba...

Pots escoltar la cançó: [LA GOSSA SORDA "Quina calitja" - Videoclip oficial](#)

CREEM

— Per acabar, us proposem que us convertiu en cantants, si encara no ho sou!, i escriviu, individualment o en parelles o grups un rap que anime a parlar i ballar el valencià a l'escola, amb els amics i les amigues, amb la família, amb el gos, amb les gates... El graveu i el compartiu amb nosaltres?

ESTIREM EL FIL

— Quantes dones coneixeu que hagen estat importants per a la societat? Quantes pintores, filòsofes, científiques, astrònomes, metgesses, esportistes...? Teniu 5 minuts per a pensar-hi!

— Escriviu a la pissarra, en una columna, tots els noms que en sabeu.

— Escriviu-los al costat de la columna de les dones.
Ara, sols queda fer una suma senzilla: quantes dones i quants homes hi ha en total? Hi ha molta diferència?
També podeu fer una petita investigació a casa o amb altres persones adultes, fer una ullada als llibres que teniu per casa...

— Penseu quines poden ser les raons de les diferències. O potser no hi ha diferències?

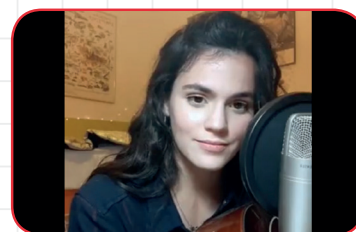
I ara, quines d'eixes dones fan el seu treball en valencià? A investigar toca!

Victòria Maso, periodista

Laura Romero, actriu

La Maria, cantant

— Feu un mural en què recolliu el que heu investigat. Afegiu-hi dibuixos, fotos, frases que us agraden...